

Quickscan Wet Natuurbescherming

Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet Natuurbescherming Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld

Gorredijk, mei 2020

In opdracht van:

Rho Adviseurs

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet Natuurbescherming. Rho Adviseurs/ Realisatie Woningen Prikkebosk te Damwâld. Rapport 20091. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	6
2.3	Zoogdieren	6
2.3.1	Vleermuizen	6
2.3.2	Overige zoogdieren.....	7
2.4	Reptielen en amfibieën	9
2.5	Vissen	11
2.6	Ongewervelden	11
2.7	Gebiedsbescherming.....	11
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	12
2.8	Houtopstanden	13
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	14
3.1	Overzicht beschermde soorten	14
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	14
3.2.1	Algemene broedvogels	14
3.2.2	Zorgplicht	14
3.2.3	NatuurNetwerk Nederland	14
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
Wnb Soortbescherming.....		- 1 -
Vogels en verstoring		- 1 -
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....		- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen		- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....		- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming		- 3 -
Natura 2000-gebieden		- 3 -
Wnb Houtopstanden		- 3 -

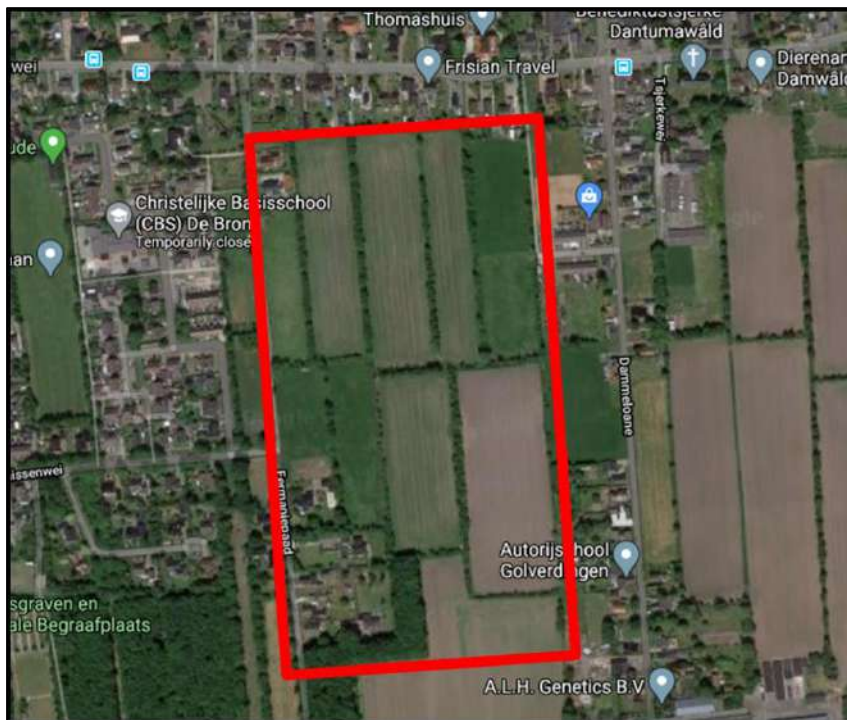
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens maximaal 20 nieuwbouw woningen te realiseren verdeeld over meerdere agrarische percelen nabij het Prikkebosk te Damwâld.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenumen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied te Damwâld (Bronnen: Rho Adviseurs, www.google.com/maps).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op maandag 27 april 2020 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (11°C, windkracht 2, zeer licht bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied ligt zuidoostelijk binnen de bebouwde kom van Damwâld en bestaat uit meerdere rechthoekige percelen met een agrarische invulling. De velden worden van elkaar gescheiden door sloten en bomenrijen. De bomenrijen bestaan veelal uit elzen met enkele wilgen. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt het Prikkebosk, waarvan een klein gedeelte onderdeel uitmaakt van het plangebied. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Damwâld, evenals agrarisch gebied doorkruist door sloten en boomwallen en het Prikkebosk.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van maximaal 20 nieuwbouw woningen op een gedeelte van de percelen. Hiernaast bestaat de mogelijkheid voor het realiseren van tuinen op overige delen van deze percelen. Binnen het planvoornemen zullen enkele ontsluitingen door de bomenrijen en sloten worden aangelegd, welke als paden tussen de percelen zullen functioneren. Aan de oostzijde van het plangebied wordt de waterhuishouding verbeterd. Het hekkelen van de sloten aan deze zijde van het plangebied is hier naar alle waarschijnlijkheid onderdeel van.

Figuur 1.2. impressie van het plangebied

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als Engels raaigras, grote brandnetel, paardenbloem, madeliefje, braam (spec.), ridderzuring, fluitenkruid en kleeftkruid. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: paardenbloem, braam (spec.), kleeftkruid en madeliefje.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Ten tijde van het veldbezoek zijn in het plangebied twee boomnesten aangetroffen, waarvan één in het zuidelijk gelegen gedeelte van het Prikkebosk en één in een noordelijk gelegen elzensingel (figuur 2.2). Beide nesten betroffen resten van oude nesten en waren ten tijde van het veldbezoek niet in gebruik.

Rond beide nesten zijn geen sporen van gebruik door roofvogels (uitwerpselen en braakballen) aangetroffen. Hoewel het broedseizoen voor veel soorten reeds is begonnen, kunnen diverse soorten, zoals sperwers en boomvalken nog tot broeden komen. Rond de nesten zijn echter geen sporen van recente bouw aangetroffen, zoals verse takken of bladeren. Gezien de huidige staat van de nesten is het onwaarschijnlijk dat deze nog voor het einde van het broedseizoen in gebruik genomen zullen worden. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is tevens gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten van vogels die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen; kerkuil, huismus en gierzwaluw. Binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden zijn echter geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van bovengenoemde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. De aangetroffen boomnesten (boven) en de locaties hiervan binnen het plangebied (onder, bron: www.google.com/maps).

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt veel mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels. Zo kunnen houtduiven en kraaiachtigen tot broeden komen in elzensingels en het gedeelte van het Prikkebosk binnen het plangebied.

- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte boomholten. Binnen het plangebied zijn op diverse locaties boomholten aangetroffen (figuur 2.3). Alle aangetroffen boomholten zijn echter op basis van nadere inspectie ongeschikt gevonden als verblijfplaatsen van vleermuizen. De boomholten liepen veelal niet voldoende door in de bomen. Boomholten die wel groot genoeg waren, liepen niet naar boven door binnen de boom. Wanneer een boomholte niet naar boven doorloopt binnen een boom, is deze ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, doordat deze aan de binnenzijde blootgesteld is aan neerslag. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied zijn geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. Ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

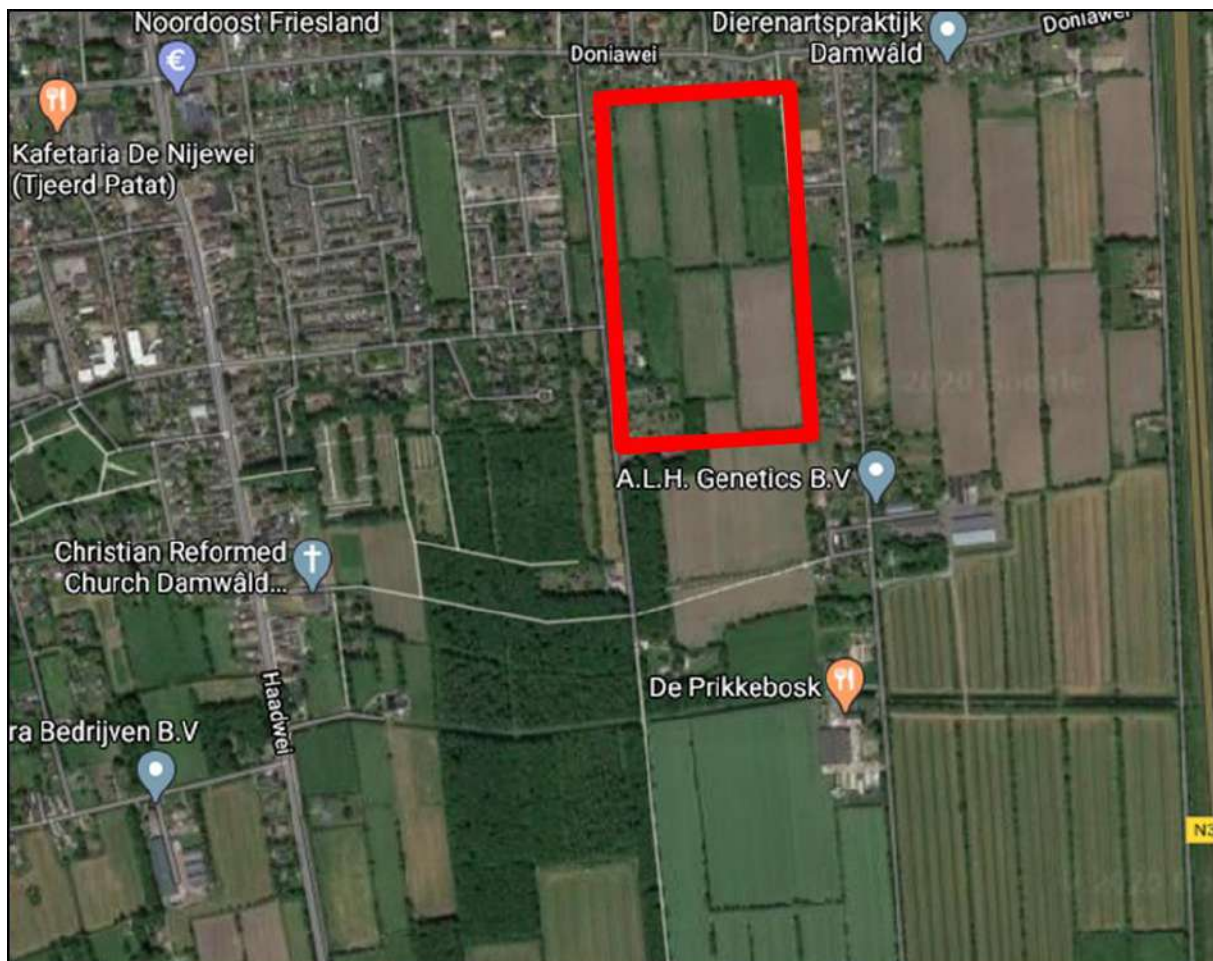

Figuur 2.3. aangetroffen (ongeschikte) boomholten binnen het plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt.

De elzensingels binnen het plangebied vormen mogelijk een vliegroute voor diverse soorten vleermuizen tussen de bebouwde kom van Damwâld en het zuidelijk gelegen Prikkebosk (figuur 2.4). De omgeving biedt echter dusdanig veel alternatieven in de vorm van bomen- en huizenrijen dat er binnen het plangebied geen sprake is van een essentiële vliegroute.

Het plangebied vormt mogelijk ook een onderdeel van een groter foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Ook in dit geval biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieven en kan ook de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Het plangebied (rood) vormt mogelijk een vliegroute tussen Damwâld en het zuidelijk gelegen bos. De omgeving biedt echter alternatieven.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan de aanwezigheid van soorten als otter en boomarter binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten. In de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (figuur 2.5). Op basis van de afwezigheid van geschikte oever- en watervegetatie in de sloten binnen het plangebied, is het grootste gedeelte hiervan ongeschikt bevonden als leefgebied van waterspitsmuizen.

Het enige geschikte gedeelte bevindt zich aan de zuidoostzijde binnen het plangebied en bestaat uit een deel van een sloot met suboptimale watervegetatie. Aan beide zijden van dit gedeelte van de sloot zijn echter delen gevonden welke niet jaarrond waterhoudend zijn (figuur 2.6). Naar alle waarschijnlijkheid is ook het geschikte gedeelte niet (volledig) jaarrond waterhoudend. Hierdoor vormt slechts een zeer klein stuk (enkele meters) van de betreffende sloot suboptimaal leefgebied voor waterspitsmuizen. De kans dat er in dit kleine stukje waterspitsmuizen aanwezig zijn is dusdanig klein dat het voorkomen van een vitale populatie onwaarschijnlijk is.

Figuur 2.5. Waarnemingen van waterspitsmuizen (groen omlijnd) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: NDFF).

Figuur 2.6. Een klein suboptimaal geschikt leefgebied voor waterspitsmuizen (links), welke aan beide zijden niet jaarrond waterhoudend is (rechts).

Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals de veldmuis. Hoewel deze soort is vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen wel andere licht beschermde soorten voorkomen, zoals de veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan op voorhand worden uitgesloten dat binnen het plangebied beschermde reptielen voorkomen.

In het gebied Zwagermieden ten oosten van het plangebied zijn enkele waarnemingen van heikikker bekend (figuur 2.7). Echter, binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aangetroffen voor deze soort, doordat de oevers van de sloten veelal steil aflopen. Hiernaast valt een groot gedeelte van de sloten binnen het plangebied naar alle waarschijnlijkheid enkele maanden per jaar droog. De aanwezigheid van leefgebied van de heikikker binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Ook de aanwezigheid van andere soorten beschermde amfibieën, zoals poelkikker en rugstreeppad binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen.

Figuur 2.7. Waarnemingen van heikikker (groen omlijnd) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: NDFF).

Binnen het plangebied kunnen andere lichter beschermde (vrijgestelde) amfibieën voorkomen, zoals de bruine kikker. Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Fryslân, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen en amfibieën kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen wellicht beschermde soorten voor, zoals de bruine kikker. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort welke redelijkerwijs binnen het plangebied kan voorkomen is de grote modderkruiper. Echter, op basis van het ontbreken van geschikte oever- en watervegetatie, de afwezigheid van waarnemingen in de omgeving (bron: NDFF) en doordat een groot deel van de sloten binnen het plangebied niet jaarrond waterhoudend zijn kan de aanwezigheid van de grote modderkruiper binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

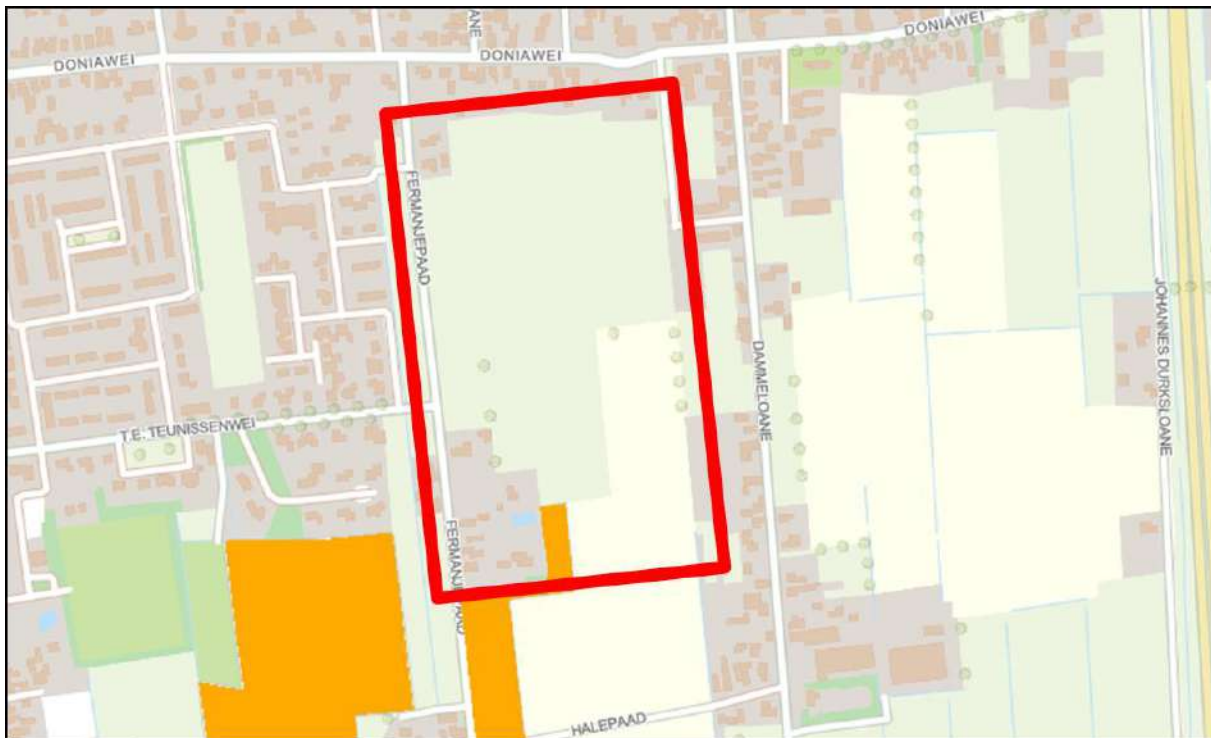
Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door het ontbreken van geschikt voortplantingswater binnen het plangebied kunnen negatieve effecten op beschermde libellen(larven) op voorhand worden uitgesloten. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is een enkele vorm van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking heeft op het plangebied. Het plangebied valt niet onder het Natura2000 en is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied (bron: Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân).

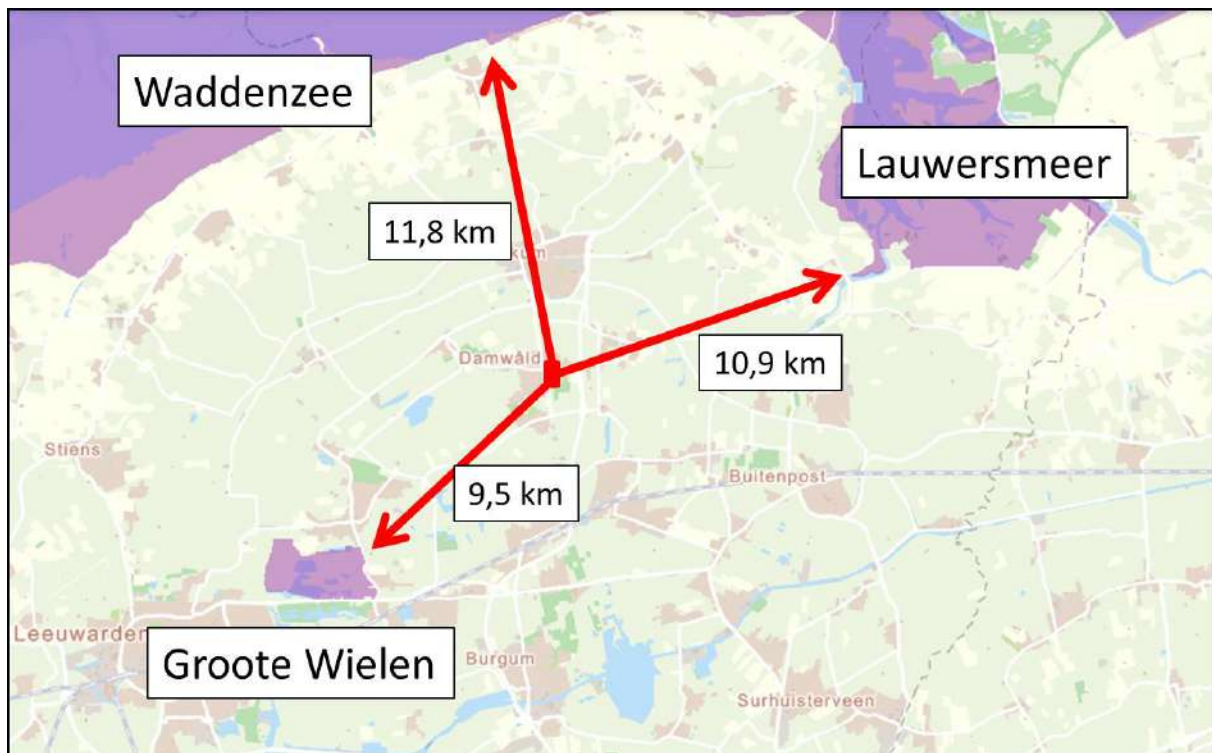
Binnen het planvoornemen wordt er in een gedeelte van het Prikkebosk, zuidelijk binnen het plangebied, mogelijk een wandelpad gerealiseerd (figuur 1.3). Het Prikkebosk valt onder het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) (figuur 2.8). Doordat het planvoornemen zich in dit gebied beperkt tot het realiseren van een wandelpad, kunnen negatieve effecten op NNN mogelijk worden voorkomen. Geadviseerd wordt om dit eventuele wandelpad in overleg met bevoegd gezag (provincie Fryslân) te realiseren en om deze onverhard te maken. Hierdoor is het niet nodig om mobiele werktuigen in te zetten en kan verstoring als gevolg hiervan worden voorkomen. Tevens wordt geadviseerd om bij het realiseren van het wandelpad geen bomen te kappen. Wanneer hieraan wordt voldaan kunnen negatieve effecten op het NNN naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. Een klein gedeelte van het plangebied (rood omlijnd) valt onder het NatuurNetwerk Nederland (oranje) (bron: Kaarkenkijkdoos Provincie Fryslân).

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 9,5 km, 10,9 km en 11,8 km afstand van de Natura2000 gebieden Groote Wielen, Lauwersmeer en Waddenzee (respectievelijk, figuur 2.9). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (diverse verbouw- en herstelwerkzaamheden) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van vrachtvervoer. Vanwege de afstand tot de dichtstbijzijnde Natura2000 gebieden kunnen naar ons inzicht negatieve effecten op Natura2000 gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot op voorhand worden uitgesloten. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen en bepaalt of het uitvoeren van een Aeriusberekening benodigd is.

Figuur 2.9. Natura2000 gebieden in de omgeving van het plangebied (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân).

- Een klein gedeelte van het plangebied valt onder het NatuurNetwerk Nederland. Wanneer de realisatie van het betreffende eventuele wandelpad in overleg met bevoegd gezag worden uitgevoerd, het pad onverhard wordt gemaakt en er geen bomen worden gekapt, kunnen negatieve effecten naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op Natura2000 gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden delen van de bestaande elzensingels verwijderd. Er is derhalve mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Dantumadeel voor meer informatie hierover.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna, en overige partijen in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen.
Alle		Ja				X	Zorgplicht

Overige partij	Aandachtspunt	Advies
NatuurNetwerk Nederland	Werkzaamheden binnen NNN	Eventuele realisatie van het wandelpad binnen het NNN in overleg met bevoegd gezag. Dit wandelpad tevens onverhard maken en geen bomen kappen.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Informeer bij de gemeente Dantumadeel

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden komen waarschijnlijk vogels tot broeden waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

3.2.2 Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv veldmuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.2.3 NatuurNetwerk Nederland

In het zuidwestelijke deel van het plangebied wordt mogelijk een wandelpad gerealiseerd binnen een gebied dat onder het NNN valt. Geadviseerd wordt om dit wandelpad in overleg met bevoegd gezag te realiseren en om negatieve effecten op het NNN voor zover mogelijk te voorkomen.

Hieraan kan worden voldaan door bijvoorbeeld een onverhard wandepad te realiseren, in plaats van een verhard wandelpad. Hierdoor kan de inzet van mobiele werktuigen en de verstoring op het gebied als gevolg hiervan worden voorkomen. Tevens wordt geadviseerd om de kap van bomen voor de eventuele realisatie van dit wandelpad te voorkomen.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uit laten voeren.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **NatuurNetwerk Nederland:** Eventueel wandelpad realiseren in overleg met bevoegd gezag (Provincie Fryslân), onverhard maken en tevens de kap van bomen voorkomen.
- **Houtopstanden:** Er is mogelijk sprake van een meld en/of herplantingsplicht. Informeer bij de gemeente Dantumadeel voor meer informatie hierover.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Google maps

<https://www.google.com/maps>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/naturazoo00/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Naturazoo00 gebieden Nederland

<https://www.synbiosys.alterra.nl/naturazoo00/GoogleMapsZoek2.aspx>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.